

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМИНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 400 зок.
Чвертьрічно 1200 „
Піврічно 2400 „
Річно 4800 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і Канаді,
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 7-50 зок., Німеччині 7-50 зок.,
Швейцарії 8 шв. фр., Чехословач-
чині 30 ч. к., Румунії 150 лев. Бос-
гарії 7-50 зок., Австрії 7-50 зок.,
Зміна адреси 1 зок.

Телеф. Редакції: 29-41.
„Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМИ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

ЗА ПРАВА МОВИ.

Боротьба за права мови в публічному житті має для нас підставове, конституційне значення.

Живемо в добі здійснювання права націй на повне, незалежне життя; процес „удержання націй“, що почався вже від часу французької революції та частинно тільки захопився у XIX ст. західню та середню Європу й Америку тепер, від часу світової війни, пішов нестримно вперед, на далекий схід, в усі частини світу та поміж усі людські раси. Міжнародне право стає правом не міждержавним, а міжнаціональним. Серед інтернаціоналізації життя культурного людства бачимо чимраз кращий, повільний розвиток націй, навіть тих, що їх уважали вже мертвими. Для всіх ясно, що нині мова стала наймаркантнішим виразником культури нації, а свідомість національної приналежності зв'язана зі змаганням національної та державної приналежності.

Ступінь, в якому на даній національній території мова даного народу має права, рівний — у практиці — ступеневі суверенності нації в даній державі. Новочасне право нації однакове по своїй суті для всякого народу: історичного й неісторичного, шляхетського й плебейського, великого й малого, багатого й бідного. Та це право ріжне у своїх щоденних проявах: від права говорити, вчитися, правуватися, адресувати листи в даній мові, аж до права: мати свою національну державу. Хто приймає до цього останнього ідеалу, як до суми політичних змагань новочасної нації, а занедає у буденщині право своєї мови на своїй землі, цей заперечує власну національність.

Мусимо ствердити, що серед нашого національного загалу в Польщі нема сильного почуття того права та виразної національної гідності. Вражає це передовсім у Галичині, що мала за Австрію значні права. Стан цей поширювали ми вже перед війною йдучи за прикладом чехів та інших націй австрійської держави.

І справді дивно, як після великого національного пориву з 1918—20 рр. дуже швидко зрікся наш національний загал усього того, що заважає правом нації, правом мови. Тут — почав він сам фактично польщитися ще закони зробили це закони з р. 1924 і закони жидівські.

Стан попросту дивоглядний: громадянство, невідоме свого права, не виконує його навіть

там, де відносно йому ним користуватись на підставі самих польських законів.

Було би дуже цікаво прослідити причини такого стану. Наша невдачна визвольна війна 1918—20 рр. занадто сильно підірвала і так ще кволі сили нації, викликаючи відтак — як реакцію — занепад національної свідомості та енергії. Безумовно мав своє значіння в Галичині ще й факт, що з терену політично-правного життя відійшов чужий монархічний чинник, з яким деякі українські кола Галичини звикли були зв'язувати — в обороні перед польонізацією — зовсім фальшиво, своє національне право в Австрії. З другого боку московифільські кола орієнтацією на московського царя зв'язували свої надії на національне визволення.

Нині опинився український нарід у державах, де влада в руках не монархів а пануючих чужих народів. Треба вести безпосередню боротьбу за своє право, треба „щоденним плембиситом“, про котрий каже Ренан, документувати щоденно своє існування як нації і волю бути нацією. Судові та шкільні закони з р. 1924 так саме ставлять справу.

Та здається, що хвилини першого отупіння загалу нації вже досягли свого вершка. Приходить свідомість положення та довіра до власних сил, що починають щораз зростати.

Гасла демократії доходять до голосу. Свідомість, що кожний громадянин має право домогатись пошани для своєї національності змінює волю кожної одиниці.

Для здійснення права, чи приватного чи — в більший ще мірі — публічного має першорядне значіння почуття права у загалу.

Але право є тільки для тих, що його хочуть мати; накинати його не можна нікому на довгий час, навіть членам своєї власної нації. Словом: право може добути собі той, хто відчуває його потребу, хто відрізняє його від безправства.

Права нашої мови занедаємо надто часто тільки тому, що не знаємо, чи їх боронить закон і в якій мірі. „Союз Українських Адвокатів“ у Львові прийняв рішення чималої ваги, щоби освідомити наш загал про існуючі мовні закони. З його почину з'явиться низка видань, що дадуть всебічну інформацію про ці справи. За нашим інтелігентним загалом залишиться обов'язок — скористати з існуючих прав і боронити їх на кожному кроці.

Р. Д.

ГІТЛЕР І РОСІЯ.

ВИДУКИ ІНТЕРВ'Ю ПРО ВІДНОШЕННЯ НАЦІОНАЛ-СОЦІАЛІСТІВ СУПРОТИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ. — КОНТРАКЦІЯ МОСКОВСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ. — РОСІЙСЬКЕ ІНТЕРВ'Ю.

Берлін, 8. липня 1932.

Розмова у „Брунатному Домі“ в Мінхені 29—30 грудня м. р. на теми східно-європейської політики — гаяди „Діло“ ч. 9, з 14. січня с. р., „Гітлер і Україна“ — викликала більшу пресо-ву полеміку, ніж того можна було сподіватися. Вона перейшла не тільки по українській пресі в Європі й Америці, але також польській, німецькій, та червоній і білій російській. Аж до останнього часу зустрічаються цитати з тої декларації, в якій партія Гітлера недвозначно заявила становище супроти єдиної, неподільної Росії.

Зрозуміла річ, що найбільше занепокоїлися росіяне. Теперішні московські верховоди казали німецьким комуністам счинити галас. Берлінська вечірня газета „Ді Вельт ам Абенд“, що має понад 200.000 накладу, виконала той наказ. Забила на тривогу: „Гітлер діє проти РСРП!“ Преса Радянщини широко використала це гасло.

Російська еміграція і тут виявила зворушливу солідарність з III. Інтернаціоналом. Найбільш усях заходила париське „Возрождение“, що з минулої року намагалося переконати праві кола еміграції, немов Гітлер не має інших планів, як знищити більшовизм і відновити міцну Росію. Для цього не зупинялися і перед залякуванням. Ітак 10. грудня м. р. вмістили

„Бесіду съ представителемъ Хитлера“, в якій змусили Альфреда Розенберга розводитися про його невичайні симпатії до Росії. Збіг обставин хотів, що спростовання цієї неправди з'явилось у „Фелькішер Беобахтер“ саме в день приїзду до Мінхена українського кореспондента. Після появи вісток „Гітлер і Україна“ у польській пресі, „Возрождение“ аж у чотирьох числах (телеграми з Варшави, передовиця і карикатура) займалося тою справою.

Рівночасно почали білі росіяне з усіх боків натискати на близьких до націонал-соціалістів, аби якось ослабити вражіння тої новорічної декларації. Вислідом тих заходів можна вважати такі факти: 1. Граф Ревентау, який не належить до партії, але декларує свою повну солідарність з рухом Гітлера, виступив у своєму органі „Дер Райхсварт“ із статтю за неподільну Росію. 2. Монархіст Соколов-Гавранський виступив з публічним рефератом, в якому пробував довести, що рух націонал-соціалістів не йде проти інтересів Росії. 3. Група емігрантів у Берліні безуспішно заходила коло організації „русскихъ націонал-соціалистовъ“. 4. Представники російської преси кілька разів старалися (без успіху) дістати інтерв'ю з провідниками націонал-соціалізму.

Щойно 1. липня пошастило одному з редак-

Стереженого Бог стереже!
Обезпечуйте збіжжя й паху від огню

у Т-ві Взаїмних Обезпечень
„ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

торів берлінського тижневика „Наш Вѣк“, Володимирів Деспотулі (грек з України), у відповідь на листа до д-ра Геббельса, розмовляти з націонал-соціалістичним депутатом і берлінським пресовим шефом, Гансом Гінкелем. Це була перша розмова російської журналістки з представником партії. Здавалось, що російська преса широко розпишеться про цю подію. Але не так воно сталося. Всі російські часописи на чужині настільки піддають жидівським (!) впливам, що інтерв'ю В. Деспотулі ніде не з'явилось.

Чому це? — За його ласкавою згодою можемо ближче зазнаномитися із змістом тої розмови.

Першим питанням було, як партія Гітлера відноситься до РСРП.

— Ми не маємо ніякої підстави змінити відносини з Росією, російським народом і його офіційними представниками. Хоч ми і не є прихильниками пануючої там системи, хотіли б для обопільної користі завжди жити в найкращому мирі. Так само мало захоплені ми Францією. Вона виказала себе впродовж 14 років як непримирний ворог Німеччини. Але, зрештою, що нас цікавить, яку державну форму вибірає собі наш сусід. Ми перейдемо в наступ (і то яку), якщо зауважимо, що Москва з її комуністичними пропагандними організаціями хоче вмішатися в наші справи і зробити з Німеччини радянську філію. Ми найгостріше противники комунізму...

Ясна річ, що подібна заява не до вподоби російській еміграції та її пресі. Виходить, що і „третя Німеччина“ не збирається зривати з РСРП... Ще менш цікавою для білих семітофільів є відповідь Г. Гінкеля щодо жидівського питання.

— Пануючий у жидівських колах страх перед нами і підсилений деякими пресовими органами неспокій частинно безпідставні: ми не хочемо варварського переслідування жидів, але домагаємося, щоби Німеччиною кермували німці та щоби вона не була під впливом жидівства і жидівського капіталу.

Тут мабуть і криється головна причина, чому довгосподіване інтерв'ю не з'явилось у російській пресі. А до того ще неприхильні слова про російську еміграцію у Франції.

— У ніякому разі не зречеюся права давати гостину російським емігрантам. Львівські елементи завжди знайдуть у нас зрозуміння. Однак хочу зауважити, що російські часописи в Парижі в їх статтях сильно переборщують, і то не лише проти націонал-соціалістів, а взагалі проти Німеччини. Ми знаємо, як сильно акліматизувалися російські емігранти у Франції та що вони перейняли французьку ненависть до Німеччини. Однак пан Мідюков зі своєю газетою „Последнія Новости“ видається нам „більшим королем ніж сам король“...

Визріліше казати не можна. До того ще під кінець розмови берлінський пресовий шеф Гітлера зазначив, що націонал-соціалісти хотять бачити Україну незалежною від червоної Москви.

Ледви чи хто з росіян звернеться ще раз до націонал-соціалістів по інтерв'ю. П. К.

Нова конституція у Бразилії.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (ПАТ). Президент Варгас іменував комісію, що складається з 12 членів, які доручив аредмувати нову бразильську конституцію. В урядових кругах думають, що федеральний уряд збудує завдяки тому урядові підтримку численних, досі нещезлих елементів.

Рух українського населення у Польщі.

(У світлі останнього перепису).

Читачі „Діла“ знають уже висліди другого загального перепису населення в Польщі з дня 9. XII. 1931 р. Головний Статистичний Уряд Польщі опублікував число населення повітами та оголосив число мешканців деяких міст (на нашій території Львова, Ковля, Луцька, Рівного, Холму й ін.). З цих чисел можемо пізнати стан населення і його приріст за останнє десятиліття, та не довідуємося ще про релігійну і національну структуру населення; праця щодо цього пункту вимагатиме довшого часу і не скоро буде можна про це довідатися. Та навіть сама справа числа і приросту населення на українських землях в Польщі доволі цікава і важна. Зменшує вартість цих чисел факт, що якась частина українського населення здержалася від перепису в р. 1921 і тому числа приросту населення можуть бути невірні. Однак практика вказує, що число несписаного населення не обіймає поважніших чисел, а деякі неточності не відіграють більшої ролі при релятивних числах.

Яке число населення живе тепер на українських землях у Польщі? Щоби відповісти на це питання, треба означити українську національну територію, беручи за підставу лише повіт, бо лише до повіту маємо числа населення. У Галичині межу української території визначаємо західною границею повітів: Сянік, Добромиль, Перемишль, Ярослав; тим способом залишаємо поза нашою територією Лемківщину, а збільшуємо польськими частинами вчислених повітів. До української території вчисляємо цілу Волинь, а з Полісся Берестя, Кобринь, Камінь Коширський, Дорогичин, Столин і половину пов. Пинськ. З Холмщини і Підляшя зачисляємо тут крайні повіти: Томашів, Грубешів, Холм, Володава, Біла і половину Більська, хоча ці повіти взяті в цілості мають уже перевагу польського елементу. Так зачеркнена територія вказує такий простір і число населення:

	простір
Воевідство Львівське	20.200
Воевідство Тернопільське	16.240
Воевідство Станіславівське	18.340
Галичина	54.780
Волинь	35.730
Полісся	20.210
Холмщина	11.130
Українські землі в Польщі	121.850

Таким чином українська територія творить 31,4%, простору Польщі, а її населення творило в 1921 р. 27,3% населення Польщі, а тепер 28,2%. Приріст населення на українських землях в Польщі є більший від середнього, бо 22,1%, ко-

ли приросту населення цілої Польщі є лише 18,2%. Значіння нашої території завдяки цьому збільшилося; цей приріст є ще більший в порівнянні з приростом населення корінної, етнографічної Польщі, де є всього лише 16% приросту.

Висота приросту на різних частинах українських земель підлягає значним змінам. У Галичині є вона низька, значно нижча від середнього приросту Польщі, а навіть корінної Польщі. Сильний, а навіть дуже сильний є приріст на Волині і Холмщині, а рідко стрічаємо донебудь приклад такого сильного приросту, як на українському Поліссі. Пригляньмося ближче умовинам і причинам цього приросту в кожній частині українських земель зокрема.

Найліпше знаємо еволюцію населення в Галичині завдяки частим переписам населення почавши від 1857 р.; було їх разом з теперішнім 8. Дійсний приріст населення Галичини був постійно значно нижчий від природного, себто надвишки уродин над смертністю. У перенаселеній хліборобській країні розвинулася сильна еміграція за океан, яка забирала 1/4 природного приросту. За 30 літ себто в часі 1880—1910 надвишка еміграції над імміграцією у Східній Галичині була 389.000, а в дійсності була еміграція ще сильніша, бо рівночасно була Східна Галичина тереном польської імміграції зі Західної Галичини. Емігранти зі Східної Галичини були українці, поляки і жиди, та завдяки рівночасному, хоча й слабому припливові поляків зі заходу їхній відсоток збільшався. Еміграція українського селянина з Галичини, як і з Вел. України була в великій мірі не потрібна; перший личини була 389.000, а в дійсності була емігрувати а одночасно українізувати місто, яке лишалося й далі захоплене чужим елементом. На 51 східно-галицьких повітів лише 7 мало в рр. 1880—1910 надвишку імміграції над еміграцією. Це все повіти з більшими містами (Львів, Станіславів, Перемишль, Дрогобич, Турка, Коломия, Стрий). В останньому 10-літті перед війною цю надвишку мав уже лише Львів, Дрогобич і Турка. Без огляду на те, завдяки сильному природному приростові зросло

населення Галичини за три передвоєнні десятиліття о 12,7%, 7,8% і 10,3%. Цей приріст не був розміщений рівномірно. У рр. 1900—1910 повіти за винятком перенаселених повітів Львів і Сянік, та ті повіти, де містилися більші міста. Найнижчі прирости мало густо заселеної кукутї і півд. східне Поділля; повіти Боршів і Заліщики не мали жадного дійсного приросту, себто весь природний приріст емігрував.

Війна змінила зовсім еволюцію населення. Наша ближча батьківщина не лише дала сотні тисяч воїнів, але була тереном світової війни разом з примусовим виселенням цивільної люду, разом з пошестями, та з політичною еміграцією. Не дивно, що в часі 1910—1921 р. населення Галичини зменшилося на 8,5%, а коли візьмемо під увагу, що до 1914 року воно зросло ще правильно, побачимо, що втрата була в дійсності 12%! У Західній Галичині, що не була в найбільшій мірі тереном війни, цей спад був лише 4%. Треба признати, що цей спад мав до деякої міри свою причину в абсолютній частині українського населення, при смерті в р. 1921. Лише місто Львів мало приріст на 23%, всі інші повіти стратили в часі 1910—1921 частину населення. Найбільші страти мали повіти: Станіславів (22%), Бучач (21%), Тернопіль (16%), Долина (16%), Рогатин (15%), себто ті повіти, через які переходив довгий час боєвий фронт. Найменших втрат зазнала півд.-західна, найспокійніша частина нашого краю. Рік 1921 був останнім роком, де виступає ще спад населення (надвишка смертей у гр.-католиків остати цього року суму 28.000!), від 1921 р. почавши, виступає вже нормальний передвоєнний приріст, який за роки 1921—1931 дав середньо 15%, коли перед війною давав він 14%. Сильна зміна напустила в еміграції; завдяки цим перепон є вона слабша, як перед війною і завдяки цьому дійсний приріст за попереднє десятиліття, є більший, як перед війною (тепер 14%, перед війною 10,3%).

(Продовження буде).

Доц. Волод. Кубійович.

Вбиті у німецьких заворушеннях.

БЕРЛІН. (ПАТ). Преса повідомляє, що число вбитих у часі недавніх заворушень з різних місцевостей Німеччини зросло до 14. Крім того ще кілька осіб догоріло в шпиталі.

Приятель Ліндберга засуджений.

ФЛЕМІНГТОН, 12. 7. ПАТ. Суд засудив Куртіса на рік тюрми і на заплачення 1000 доларів гвини зате, що Куртіс був посередником в афері схопленого сина Ліндберга.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 15. ЛИПНЯ 1932.

ЧТ. ЛЕВИНСЬКИЙ.

З японського дому.

СНІГ.

II.

Все це прийшло так несподівано, що важко було повірити у надмір щастя. Біля мене йшла, дріботіла мала ніжна японочка трівожно розглядаючись довкола себе. Вона йшла зомною і пішла йи скарізь, куди я її повів би. Мене просто опанувала свідомість цього.

Перед нами гомоном переливався бульвар св. Михайла. Йшли і сміялися молоді дівчата у легких, літніх суконках. Поруч них повагом ступали молоді люди; з їх очей дивилася на світ уся самопевна і очайдушна молодість. А всіх їх покривало своїм теплом добре сонце, це негаряче, веселе сонце Парижа. Це був один із цих щасливих моментів життя, що поза них проходимо незамічаючи нічого, як легкодущі діти, і згадуємо їх тільки пізніше, коли щезнуть у проваллі минулого.

У цю веселу юрбу замішав я боязкі кроки пані Мічіко і повів її під велику шибу галантерійного магазину. Неодн. глаумливий, може і злобний погляд задержався і покрутився на нас, коли показував я її різні предмети за виставою і називав їх, можливо голосно, по французьки, щоб перекричати гуркіт і дзенькіт авт і трамвайів. Пані Мічіко послухливо повторяла замною трудні слова, а вряди-тоді, дивилися на мене її скляні очі, що у них крім запитів, я нічого більше не встиг дошукатися.

Легка перемога йде до голови, як опід, а ма-

совий приклад страшенно заразливий. Коли почали ми йти у гору, бульваром, я поклав мої товарищі руку на рамена, як нормальний париський „поташ“ своїй молоденькій „амі“.

Ми зайшли у Люксембурський сад. Тут було тільки дерев і квітів, що чекало своїх французьких і японських назв. Саме перекутівали останні гвоздики і першим румянцем вкривалися жоржини й айстри. Вмірала на самотнях кущиках троянда, розсипаючи довкола себе запашний дух своїх білих і рожевих квітин.

У парку пані Мічіко почувала себе свободніше. Вона любила квіти, підходила до них близько і дивилася на них довго і поборжно, як прості люди на святі ікону. Я називав їх по французьки, а вона вчила мене японських назв квітів. Ця забава навіть подобалася їй, бо ми небаком перемінили ролі: вона стала вчителькою, а я її учнем. Нас окружали діти цікавими або збентеженими поглядами, об нас отиралися закохані парочки, а самотні мандрівники, з гаметами в руках зорили у наш бік крізь замазані шибки окулярів.

Я навіть не стямився як забив годинник на палаті сенату і моя японочка затрівожилася.

— Може вернемось до дому — просила мене.

Ми верталися мовчки бульваром до готелю і не дивилися навіть на себе, як ті вичемні діти, що бояться гніву родичів. Бульвар гомонів, гудів, але якось інакше як перше, якби хтось навмисне перемішав людям голоси і збиточно змінив увесь щоденний ритм вулиці.

III.

Наші лекції під голим небом повторялися тоді, що „Я захопив цю пані“ Мічіко і вона,

яке без зайвих слів, йшла зомною. Професор з'явився дома. Він, здається, вернувся весь з своїх чисел і математичних символів, бо не звертав на нас найменшої уваги. А ми йшли до парку дивитися на білих кораблів, квіти і дітей.

Тільки для форми зчів я її кількох французьких фраз. „Нащо її чужої мови?“ думав я мабуть з нею, бо вона мої лінгвісти приймала всім байдуже. Любила дивитися на людей, завжди скромно та дискретно і здається тільки тим одним, що має очі. Спертий біла об камінну огорожу тераси я вбрав мої думи у слова. Мені конче хотілося виявити їй моє почуття, але одночасно я боявся спалошити її. Зрештою, що їй казати? Слово „доказ“ знало мені надто вульгарне коли мали його слухати вуха цієї ніжної, дискретної японки. Кинувши її я став би може в її очах слабим, нічним чоловіком, що не вміє панувати над своїми почуттями. Якеж арозуміння могла вона мати для свободного вияву почуттів, для щирої і радісного потвердження життя? Тому я відкладав мою романтичну розповідь з години на годину і з дня на день.

Одного дня побачили ми у парку Ванію. Він йшов у більшому товаристві і мав велику охоту залишити його і приступити до нас. Я сильно слідкував за кожним його рухом і не заспокоївся навіть тоді, коли Ванію зник з очей моїх очей. Вся насолода нашої назви такій зустрічі в парку пропала кудись і я пропонував пані Мічіко до дому, розсудливий, виправити безпеку за кожним переулком.

(Продовження буде).

Хто не платить за часопис, підриває річку преси.

Заборона більшовицького конгресу в Женеві.

З огляду на вкрай негативно-більшовицький характер конгресу проти „імперіалістичної“ війни та підком безсумнісний радянський склад його учасників державна рада Швейцарії заборонила цей конгрес. Це рішення викликало велике задоволення у швейцарській пресі, але привело до обурення організаторів конгресу. Одні із них, Аврі Барбіс, прибувши до Женевы у власнім автомобілі та із секретаркою, як і личить справжньому „пролетарському“ письменникові оголосив відкритого листа до ради держави, в якому заперечував рішуче кому-

ністичний характер конгресу та докоряв Женеву за обмеження традиційної полі зборів. Чому він не спрямував цих докорів краще до Москви, пошлівшись його тайною, але від женецької преси він дістав належну відправу. „Журналь де Женев“ звернув йому увагу на те, що коли він справді не має нічого спільного з більшовиками, то не має би їх анічати мішатися у справи чужої держави...

Конгрес, заборонений у Женеві, має відбутися під фірмою зборів революційних письменників у Берліні.
(Укр. Бюро в Женеві.)

Гр.-кат. Богословська Академія.

З нагоди закінчення 4-го року існування.

Важко говорити про „край“ у такій мізерії, якою є українське книжне шкільництво. А проте справа й ота мізерія культурна ділянка переживає в останніх роках свою край — в розумінні ще дужчого погіршення. Українські університети на Вол. Україні (у Київ, Кам'яниц, Полтаву) зруйновані; на місці університетів більшовики створили посело-фахові Інститути, до яких приймають „студентів“ з освітою, приблизно рівною пяти класам гімназій (цікаво, що на Московщині університети існують і далі, а приймають до них студентів лише з повною середньою освітою); в Інститутах цих більше дбають про присвоєння студентам комуністичного світогляду, ніж про науку. Українська Академія Наук у стадії агонії: десять років, не вважачи на гнет більшовиків, вона боронилася свого наукового характеру і випродувала десяти років (1921—1930) випустила довгу низку цінних наукових праць; але в 1931 р. Академію таки зруйнували: два її відділи — фізико-математичний та соціально-економічний — знищили; і нині Академію перетворюють в огнище більшовицької пропаганди.

У важкій положенню знаходиться тепер і наша висока школа та наукові інституції на еміграції. Університет у Празі, С.-Г. Академія у Подєбразах і Науковий Інститут у Берліні. Також у цьому краю українська наука й високе шкільництво опинилося у безвиїзній стадії. „Тамтін“ університет загинув. Українського університету в Галичині, означеного в т. зв. австро-угорському законі з 1922 року, досі нема (хоч має повстати до двох літ від дати закону), але й не видно навіть ніяких спроб оснувати його. Грошева скрута авуєжжє теж рямці діяльності Чук. Т-за ім. Шевченка, а занепад книжкового руху не дозволяє науковим силам працювати хоч би у приватних видавництвах...

Серед таких відносин не слід переоцінювати ніякого явища, яке причинилося до культурного поступу. До таких лиш безсумнісно належить Богословська Академія у Львові, про яку хочемо згадати з нагоди закінчення четвертого року її існування. Сьогодні справді можна ствердити, що одним із найважливіших діл митрополита Андрія Шептицького було створення у Львові тої науково-шкільної установи, якій доля судила стати серед вищеозначеної нашої високошкільної і наукової біди важливим огнищем української культурної праці та одночасно немаловажним чинником у загально-громадському житті.

Про Богословську Академію писалося у нас вже не раз. Нині перед нами звіт з діяльності цієї Академії за перше трьохліття її існування: 1925—1931 роки. — виданий друком окремою книжкою. З цього звіту можна ствердити передовсім один головний і безсумнісний факт: що за перші три роки Академія доказала свою життєдіяльність. Суттєва місія тої установи — це відродження в церковній та взагалі в духовній українській житті наших національно-історичних традицій та гармонійного сполучування їх із духом і здобутками всієї Католицької Церкви. Академія працює саме в цім напрямі, викликаючи до себе глибоке зацікавлення Католицького Заходу, що видно хоч би з постійних відгуків і статей західних католицьких часописів.

Богословська Академія має нині вже п'ять курсів. Зі слідуючого року повстає в під, побіч уже існуючого богословського, другий — філософський факультет. Число слухачів в Академії зростає: в першій році її існування було їх 172, в третій уже 205 (між ними 10 із Закарпаття і Югославії і 1 з Америки), в четвертій 217. Покінчило студії за три роки 116 осіб. В Академії викладає в 1925—31 рр. 23 професорів. Весь час її ректором був о. д-р Я. Сліпін.

Програма викладів в Академії розроблена згідно з вимогами для богословських факультетів католических університетів, а пристосуванням до наших українських церковних і національних потреб та спеціально в узагоді на східно-богословське, східне церковне право, історію унії і т. д. Та програма докладно переводиться в життя вже в першому її візгалі.

При Академії існує п'ять семінарів — біблійний, гомілетичний, патристичний, історичний і правничий, які мають за ціль доглядувати знання студентів у послідовних, вибраних ними ділянках науки та підготувати їх до самостійної наукової праці в цих ділянках. Такі семінари як правничий та історичний — очевидно — можуть при належній організації в кермі стати важними осередками наукової роботи, які переступають межі теологічних наук.

Академія видала свої богословсько-наукові „Праці“. За трьохліття 1925—1931 рр. випустило п'ять томів цих праць: о. проф. В. Лабі, о. проф. Ю. Дзєровича й о. проф. Я. Левинського й понад то „Аскетичні твори“ Св. Василя Вел. у перекладі митрополита Шептицького. При Академії видається теж „Аскетична Бібліотека“, в якій м. ін. перекладані в гарній українській перекладі пок. св. Я. Воїна „Насалдування Христа“, перлина релігійного письменства. З Академією зв'язане Богословське Наукове Товариство, яке видає єдиний нині в Галичині періодичний науковий часопис — „Богословія“. Редактором цих видань є ректор Академії о. д-р Йосиф Сліпін.

Наукова діяльність професорів Академії стояла взагалі на високім рівні. Зокрема цінні наукові праці видали (або приготували до видання) о. ректор Я. Сліпін (фахова богословська студія про походження св. Духа, важна ідеологічна історично-богословська праця про основи напрямів розвитку східної богословії, збірник ідеологічних нарисів „Шляхом обнови“ та ін.); о. проф. А. Ішак (широка наукова студія про визначного православного богослова, історика Церкви й каноніста XVII. в. Зах. Копистенського, та низка менших статей і рецензій), проф. Вол. Залозський (довга низка праць з історії християн, мистецтва переважно німецькою мовою), о. проф. Вас. Лабі (приготував до друку й пізніше видав два томи наукового підручника „патрології“) та ін.

Взагалі Академія виявляє розвиток в усіх напрямках своєї діяльності. Не вважачи на несприятливі умовини вона вже досі дала запоруку виконати покладає на неї надії.

А. О. М.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

ФЕБЛЕТОН „ДІЛА“ 3 ДНЯ 15. ЛИПНЯ 1932.

І. В.

„Україн'ка“

в бібліофільським російським виданні.

Вже сьомий рік, як існує в Парижі „Товариство друзів російської книги“, що гуртує докуча себе визначних бібліофілів із російської еміграції та французів-славянознавців. Товариство видає три томи свого органу, „Временник общества друзей русской книги“. Перший том вийшов у 1925 р., другий у 1928 р., останній, третій вийшов саме тепер (4-й. Стр. 179) й заслужив уваги українських читачів, не тільки бібліофілів, аким дорога взагалі всяка гарна книга, але й ширшого нашого загалу через українські згадки в цьому томі. Ці моменти тем більше варто познати в газеті, бо „Временник“ вдарує на тілці в 800 примірниках, які швидко розлітаються. Раніше, ніж перейти до змісту „Временника“ не можна промовчати його зовнішній вигляд, який мугує очі найбільш вибагливого бібліофіла: папір, друк, знаменито виконані ілюстрації високої історичної ваги, факсиміле документів, лінійки — все зроблено до свідечною рукою людей, що не тільки люблять, але й розуміють книгу. Зрештою редактори „Временника“ добре відомі під цим оглядом: професор П. Лозинський, відомий романіст і великий опалець старої французької літератури та Я. Половський, відомий російський бібліофіл і бібліограф, який відрукував низку невиданих листів Чаадаєва, Герцена, Дантеса, що збив Пушкіна у любові та інших російських письменників.

Перша стаття „Временника“, що заслуговує нашої уваги, це „Німецькі ілюстратори російських авторів“, написана німецьким бібліоло-

гом Артуром Лютером, бо поміж цими авторами агаданий Гоголь. Довідуюсь, що в післявоєнній добі Гоголені значно пощастило серед німецьких ілюстраторів. Померший уже Карло Гільман дав серію претгарних ксилографів до „Страшної мести“ (Видавництво Курт Вольф у Мінхені). П. Лютер подає репродукцію одної з таких ксилографів — постать лицаря на скелі, яка робить величезне враження. Особливо цікавить німецьких малайрів „Вія“. Едвард Діц приславив цьому творові шість офертів (Видав. Пфлігер у Мінхені). Вальтер Бекер ілюстрував том ін фоліо цілою низкою літографій у тексті (Вид. Вайсбах у Гайдельберзі), а Вальтер Клем дав також літографії для берлінського видання „Вія“ (вид. Франц Шнайдер). Ось як автор статті характеризує ці три видання: Діц — романтик, мрійник; Бекер повний жаху, якого мета залепити читача; Клем реаліст, без екстазів. Найкращим ілюстратором Гоголя Лютер вважає Карла Рессінга, що ілюстрував „Тараса Бульбу“ (Вілен, Вид. Ріколя). Дійсно, репродукції карти Остапа, що П. Лютер подає, просто знаменита. Той, хто бачив раз постаті Остапа, катарю й заплакану жінку в цій юрбі, ніколи не забуде ксилографії Рессінга.

Слідуюча стаття „Русская периодическая печать в Париже до 1918 р.“ належить п. Унгеганові, бібліотекареві Інституту Славянознавства в Парижі й авторові назвичайно цінного видання *Catalogue des periodiques Slaves et relatifs aux e' Tudes Slaves des bibliotheques de Paris* (1929), що стало настільною книгою славянознавців у Парижі. У своїй статті п. Унгеган дає великий цінний огляд періодичної російської літератури в Парижі від 60-х років XIX. в. Цей огляд варт запам'ятати й українознавцям, бо в емігрантській російській пресі є чимало „Українік“, ще досі вестудованих.

Невтомний П. Мітюков не вважачи на свій вік 75 років і активну політичну працю знаходить ще час мандрувати по париських букиністах над Сеною. Тут йому раз сильно пощастило: він знайшов низку англійських брошур, що на-

лежали до Миколая Тургенєва, найбільш освіченого з декабристів, який своєчасно опинився за кордоном, на еміграції ратуючись від сибірської каторги. На підставі цих брошур, які мають власні примітки Тургенєва, Мітюков написав велику цікаву статтю у „Временнику“ під заголовком „М. Тургенєв у Лондоні“. Тут слід додати, що у своїй знаменитій праці „La Russie et le Russes“ (Париж 1847), яка викликала величезне зацікавлення в Європі й страшенне обурення Миколи І-го, Тургенєв подає цікаві відомості про Україну (І, 278), що їх він знайшов у архіві французького міністерства закордонних справ.

В. Сильвереван описує „Русскія книги Гельсінгфорського університету“, університетська бібліотека столиці Фінляндії має рідкі зразки з „Україніки“. Поміж ними варт на першому місці назвати „Два казання“ Леонтія Карповича, що появилася у 1615 р. Досі відомі лише 4 примірники цього видання, бо свого часу освіті викували і знищили його. Далі є там лексикон Памви Беренді 1653 р. та знаменитий атлас Крюйса. Останній, голландець з походження, був адміралом на російській службі й в останніх роках 17. в. видав у Амстердамі атлас з мапами Дона, Азовського й Чорного Морі, додавши до нього велику цікаву текст. Знаємо лише дватри примірники цього видання. Варт зазначити також, що в бібліотеці гельсінгфорського університету є раритет „Політиколінійная апофеозія“, офіційне видання царського уряду в пам'ять перемоги під Полтавою. Гравюра цієї книжки уявляє Іллію, який нищить списом змію. Очевидно, що Іллія — цар, а змія — Мазепа. Справедливість вимагає додати, що автором гравюри був такий наш земляк — Михайло Карповський, що в такий спосіб віддячився великому протекторові української культури...

Та найбільше зацікавляють українознавця такі рідкі Сильверевана: „Поміж старими рукописами відмічу невідомий ще повний переклад „Космографія“ Меркатора (видання 1606 р.). Цей рукопис (близько 2000 стр. ін фоліо) наиз-

*) Цяа штего тому бо фр. замовляти його можна за адресою: Societe des amis du livre russe. 81, rue Michel lege, Paris, XVI.

Не буде війни між Японією і більшовиками?

Данціг не впустив польської прогульки.

Страшный вибух ропи.

Повстання селян на Радянській Україні.

Розмір газетної статті не дав нам змоги зупинитися на інших матеріалах „Временника“, що не стосуються до України, але однаково нових і цікавих. Та з того, що ми подали, видно, яким надбанням для українознавчої бібліотеки буде остаточно том „Временника“.

сїй над Волгу. На місце примусово виселених українських селян спроваджено вже чорноармійців-більшовиків з глибини Росії та Азії.

Над могилою підводного човна.

пають тому, що підводне човно спочиває в заглибленню, якого стіни сторчать до чотирьох метрів понад кадовом човна. Тому теж містерство маринарки запросило з Лондону англійського спеціаліста інж. Кока, який виступив уже як спеціаліст при добуванні затоплених кораблів. Він то кермував працями біля видобуття німецької флотії, затопленої в 1918 році біля Скапа Фльов. Інж. Кок прилетів літаком негайно в вівторок 12 липня ц. р. до Шербурга.

Радянська робота в Японії та в Манджурії.

З другого боку повідомляв „Ліманіте“, що японська поліція арештувала в Токіо 28 біль-

повників, яких обвинувачують у тім, що вони організували революційні групи в транспортних синдикатах; арешти тривають у різних частинах держави. Московська акція розвивається очевидно також і в інтелігентських колах Японії. Бо поліція в Токіо арештувала за нелегальну діяльність багатьох членів „Ліги медичної допомоги“, яка має бути у зв'язку з „Червоною Поміччю“. Заборонено також різні збори „Прогрессарського Театру“, який є поважною організацією білоруської пропаганди. („У. Б.“)

ОСТАННІ ВІСТІ

ЛЬОНДОН., 13. 7. (ПАТ). Вже 21. липня ц. р. починається в столиці Канади Отаві все-

бритійська конференція, метою якої заіснити сильніше нитки політичних і господарських взаємин англійських доміній з Великою Британією. У вівторок 12. липня ц. р. виїхала англійська делегація у складі шістьох міністрів під проводом Болдвіна на згадану імперіальну конференцію до Отави.

РОЗЧАРУВАННЯ ПРОМОВОЮ МЕКДО-
НАЛЬДА.

ЛЬОНДОН, 13. 7. (ПАТ). Промова англ. прем'єра і провідника льондонської конференції Мекдональда про успіхи конференції в Льозанні розчарувала багатьох англ. послів, які сподівалися почути заяву розв'язки пекучого питання воєнних довгів європейських держав у Злуч. Державах. Але Мекдональд натякнув лише, що в Льозанні дійшло до порозуміння між європейськими державами, довжниками Злуч. Держав, та проте не вияснив, на чому це Gentleman agreement полягає. Зате Мекдональд заявив, що на випадок не ратифікування льондонської умови, запрошуючі держави негайно зідуться на нову конференцію, аби знайти розв'язку заплутаній ситуації. Теж про кончечність змін політичного взаємовідношення союзних держав до Німеччини Мекдональд натякнув лише загальниково і не подав напрямних цієї зміни взаємовідношення. Одним словом Мекдональд не висвітлює основно суттєвих питань, актуальної політики, обговорених на конференції в Льозанні і тому дещо розчарував послів.

ЛЬОИД ДЖОРДЖ ГОСТРО АТАКУЄ МЕК-
ДОНАЛЬДА.

ЛОНДОН, 13. 7. (НАТ). В дискусії, яка велася в палаті громад над звітом Мекдональда, забрав теж слово Льюїс Джордж і гостро заатакував Мекдональда за його тактику в Люзанні. Вказуючи на Білу Книгу уряду, в якій оголошено люзанську умову Льюїс Джордж заявив: Тут нема всього, що діялося в Люзанні. Найпекучішою і найважливішою справу, яку обговорено в Люзанні в Білій Книзі не оголошено, себто нема документу, від якого залежить майбутня доля люзанської умови. Парламент повинен і має право довідатися про документ, на основі якого парламент мігби виробити собі опінію про вагу умови, яку ками. скарбу, Чемберлен, назвав новою ерою, а прем'єр Мекдональд новою книгою. Ми знаємо лише вступ до цієї книги, а нової ери я не бачу. Англійський парламент повинен довідатися, яке порозуміння існує між Вел. Британією, Італією і Францією. Знову „Gentleman agreement“ не оголошено в списку люзанських документів хоч ним іна нот.

якими повідомлять союзні держави Німеччину про зміст osiąгнутого порозуміння щодо воєнних довгів може бути оголошеною шойно тоді як документи пропонують уряди парламентам до ратифікації.

Опісля палата громад ухвалила внесок про перервання нарад від 14. липня до 17. жовтня ц. р. з тим застереженням, що на випадок негачі і важних позій палата громад може бути кожної хвилини скликана на наради. ,

ПЕРЗОНАЛЬНА УНІЯ МІЖ РУМУНІЄЮ
І МАДЯРСЬКОЮ.

БУДАПЕШТ, 13. 7. (ПАТ). Румунський прем'єр Вайда заявив кореспондентові „Мадя́р Гірлян“, що вісти про персональну унію між Румунією і Мадя́рщиною минаються з правдою. Її важко було б здійснити. Але нема ніяких основних перешкод проти цієї концепції і радо її розсліджу. Зате важніша є економічна співпраця з Мадя́рщиною.

ХМАРОЛІМ НАД БУДАПЕШТОМ.

БУДАПЕШТ, 13. 7. (ПАТ). Над Будапештом обірвалася хмара і вода заподіяла великі шкоди. Всі нижче положені будинки під водою, повалилися. В телефонічній центральні знищила вода три каблі, а понад 600 телефонічних чисел ушкоджено. В Пештер Зеґеті вода затопила бараки, а в Кішпешті 60 домів теж під водою. Біля Ліляфурд повернула вода віз з прогульковцями до рова. Двох прогульковців вдушилося, а чотирьох тяжко ранених.

ЗНЕСЕННЯ СУДІВ ПРИСЯГЛИХ У ПОЛЬЩІ.

Польська преса повідомляє, що з прийняттям нового кримінального закону в Польщі, який обов'язуватиме вже від 1. вересня 1938 р. припинити діяльність судів присяглих у цілості в австр. займаних районах. Головною причиною припинення діяльності присяглих судів є нечесть і відмінні постанови нового польського кримінального закону, які вимагають основних принципів судів.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ КОМУНІСТІВ
У ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА, 13. 7. (ПАТ). Судово-слідчі органи влади ведуть енергійне слідство проти членів комуністичної партії Зах. України. Тому в багатьох місцевостях переведено труси і здійсненні арештування та замкнено понад 60 акцій. Інформація закрита.

КАСАЦІЙНА РОЗПРАВА РІТИ ГОРГОНОВОЇ
ВАРШАВА, 13. 7. (ПАТ). В найближчий четвер, 21. липня н. р. відбудеться перед Найв. Судом у Варшаві касаційна розправа Ріти Горгонової. Референтом цієї справи буде суддя д-р Виробек, а предсідником один з президентів Найв. Суду Міхеліс. Обвинувачену боронитимуть оборонці д-р Аксер і д-р М. Етінгер з Варшави.

Серед замішання, яке повстало наслідком урядованих поліції, присутні кинулись виходити з салі; хтось кликнув: «не йдіть зі салі, Ви у своїй хаті», а хтось інший «ганьба поліції».

Нараду поліція розігнала, а адв. д-ра Івана Луціва і багато інших громадян з Долини (м. ін. такі, що нараду скликували), поліція обвинуватила за провини проти постанов австр. закону про збори (§ 2), далі з § 279 та 312 к. з. за непослух поліції та перешкоду в урядуванні. Повітовий суд в Долині присудом з дня 31. I. 1931. ч. спр. V кг. 372/30 признав д-ра Луціва винним закинути провин та засудив його на кару одномісячного арешту з завішенням виконання кари на два роки.

Крім того покарано ще й староство в Долині д-ра І. Луціва за проступок з § 11 патенту з 1852 р. (намова до непослуху поліції) карою 200 зол.

Наслідком відкликів в обох випадках відбувся перед окружним судом у Остою цілий ряд розправ, що покінчилися недавно звільненням обвинуваченого від усіх закидів.

Боронив адв. Д-р Роман Домбчевський зі Стрия.

3 НОВИХ КНИЖОК.

Мирослав Каний: „КРАІНА БЛАКИТНИХ ОРХІДЕЙ“. Повість. Накладом Вид. С-ки „Новий Час“, Львів 1932, ст. 158.

Це повість для молоді, до 15-го року життя. Модна тема — історія подорожі до Марса на аэрозон Жіль Вернівської подорожі до Місяця. Тема зукраїнічена: воздушна торпеда вернеться із Місяця у Київ за щасливого та славного панування гетьмана у 1991. році. П поворот передбачить раніше, ніж хтонебудь у світі наш земляк, асистент астрономічної обсерваторії у Святої д-р Ігор Харитоненко і подадуть цю звістку у світ перші „Київські Вісті“.

Повість, виходило би, фантастична. На жаль, із 150 сторінок 100 із них іде на опис викинування повороту марсіанського воздухоплаву і шойно решта це опис життя на Марсі та її мешканців. Марсіани — нащадки легендарної Атлантиди, звідки втікли перед її потопою. Життя на Марсі мало чим різниться від життя на землі: усе те фантастичне та непередбачене в ньому зводиться до великопанських вибагів мільйонерів і кількох технічних винаходів. Народні казки з таємними закликами мають більше несподіванок. Картина шасної доби людства на Атлантиді мало чим різниться від дитячих оповідань про те, як виглядав рай, коли всі жили у згоді, ситі, задоволені і в прегарному підсонні.

Величезна несподіванка, яку привозять зі собою Марсіани на землю це „блакитна орхідея“. Ось вона ця таємна штука: „По середині (кабіни) стояла велика урна, в якій виростав, як у звичайному квітковому вазоні, розцвілий корч орхідей з великанською, блакитною квіткою по середині. Вже звичайні, маленькі квітки орхідей мають у собі щось дивне й загадочне, а ця великанська квітка робила враження чогось несамоовитого... У самій середині квітки, в тому місці, з якого розходяться пелюстки, що творять корону квітки, де звичайно в орхідей знаходиться темний жмуток пиляків, знаходилось око... Живе, ворухливе мов людське око, яке

вдивлялось у тих, що з жахом спинилися на порозі... Якесь беамежне лють і дика ненависть відбивалися в ньому, неопанований, стихійний гнів іскрами сипався з нього... Щось несамоовите несло від тієї орхідей. Разом із сильним, одурманюючим запахом нісся від квітки якийсь шелест-шепіт, що подобав на шипіння гадюки у тропічних пралісах“...

У такому стилі видержані сензаційні моменти. Автор ще й ослаблює апетит читача тим, що невпинно заповідає йому патетично прихід великої сензації. Очевидички, не робить він навіть спроби, щоби наслідувати Верна або Уельса і дати своїм новинам підклад наукової імовірності. Він задовольняється власною вигадкою. Зрештою нема що й вигадувати. Ця марсіанська блакитно-орхідейна майбутність із 1991 року не йде ні трохи вперед, коли репортер „Київських Вістей“ бачить іще „Кедрина з львівського „Діла“ й аж три фейлетони стругнув описуючи його!“

Органічна хиба всієї цієї буцим-то фантазії у тому, що сам автор не найшов у своїй темі нічого, що стало би для нього поважним питанням, яке він сам хоче розв'язати, а просто... пише.

Стиль — легкий, мова непогана, а всеж не шкодило би виполоти з неї неодноразово хабаззя. Автор, як більшість галичан, не має вуха для різниці між „це“ і „те“ і пише цей, це, цього перед „що“ і „який“, „цей, що“, = „це, що“, „горда з цього, що“ — замість: той, що, те, що, горда з того, що... Повторяє він і прикрі москалізми: красавиця (красуна), заскучав за... (затужив), у мене нема часу (не маю часу), нездійснений (нездійснений, недолежний), „іза“ в значінні через, крім (крім), рокова (лиховісна) хвилинка, заставити (приневолювати, примусити), збори (у значінні „каси“, „доходу“ в театрі), пестрий (рябий, сорокати), курорт (літнісцько), заосмотрений (забезпечений, засоблений), научний (науковий), полоса (смуга), вонь у значінні пахощів... Не менше і польонізмів: людський дух міг здобутися (спромогтися), чинючі (!) грізну конкуренцію, похопилися (зміркували), більш промовляючі (!) до розуму, уда-

ватися (йти кудись, спрямувати), уноситься (понуло), випадає (личить)... Характеристичне, що знаходимо теж перепутаний 3-й і 7-й відмінки у своєму описові, на довгому рядові (зак. ст. сі, ряді). Хто у нас каже „на столові“? Неодна із тих помилок товчється як Марс по пеклі по всій нашій пресі і нема засобів їй боротись.

Дописи.

ЖУКІВ КОЛО ОБЕРТИНА. (Шевченківський перт. — Кооперативні болячки). Для 3. липня д. р. відбувся тут концерт у честь Шевченка, що зробив там же враження на около 500 глядач, які вже віддали духа. Може це буде зворотом до кращого. І хоча позичений хор з Хотиніра й оркестра з Обертина, проте треба відмітити дуже удачу декламацію молодого малого ученика Козоріса Андрія Василя: „Діти Батькові Тарасові“ М. Підгірянки і пісню, з котрим віддану „Тополю“ Шевченка п. Медведько. Рівнож доволі удачно відіграла тутешня літаторська ку: „Вінець на могилу Т. Шевченка“ Віри Лебеденко, виразієрвану п. Михайлівською. На декламацію „Чигирин“ Шевченка староство не дозволило. Про життя і творчість Шевченка виголосив добре обдуманий ферат З. Попович. Закінчився концерт національним гимном (хор і оркестра). — Кооператива „Згода“ на самого початку хорі у нас на ту молу на своїй митній болячку, не маючи ні фахового проводу, ні фактичних і совісних крамарів. Хто хотів більшої позички, направиш до крамаря до „Згоди“, а за кілька місяців було манко найменше 600 зол. Як не зминая зліт у праві і Наза. Ради і як не заангажують фахового і совісного крамаря, то ціла ідейна і безкорисна праця цяторів піде на марне. — Громадяни.

РУДКИ. (Окружна конференція в Рудках. — Стшесльни). О. Семен Кульчицький з Волинської прстие зміст допису в „Ділі“ з 1. липня д. р. остання, що в Угерцях Виняських місцевій учителі (показ) бував дня 9. червня „сторожу громадську“, а не „Стшесльни“, що приречення складано за його диктатом і польськи, то о. Кульчицький веде начальницької громади оголосити, що до тої організації належить не їм (як член спомогаючий), саме тому, що прречення складано не в українській мові. Ні старости, ні поліції оснуванні тої „сторожі“ не було.

Від Редакції: У зв'язку з цим дописом дістаньте спростування від громадського уряду в Угерцях Виняських і від тамошнього управителя школи. Оці спростування написані незгідно з законом, тому їх не містимо, тимбільше, що вони простують в осянці саме, що й о. С. Кульчицький.

Листування Редакції.

Вп. д-р Микола Стадник у Козові. Ваш лист передали ми п. през. Каратиницькому. Дотичні чисел „Діла“ не можемо відшукати, бо не треба би стратити кілька годин часу.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 13. VII. 1932 за масло експортне та десерове ціна 3'00 зол, а літру молока 19—20 сот., літру сметани 0'90 зол, а літру верш 3'30—3'40 зол.

Болони 6x9 і 6 1/2x11 постачається тепер 8 знімок замість 6 і в тій самій ціні.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Театр Новин.
Четвер, 14. VII., год. 8.15 веч. Ревіюний вечір театру „Міліон“.
П'ятниця, 15. VII., год. 8.15 веч. Ревіюний вечір театру „Міліон“.

Кіно.

АПОЛЬО: „Знак на дверях“ (Род ая Рок. Бетті Бронсон і Віліям Бойл).
КАСІНО: „Льорель і Гарді“ і „Радіо станія В. П. Н.“
КОПЕРНИК: „Тайна Стамбулу“
ЛЕВ: „Поклик молодості“
МАРУСЕНЬКА: „Тайна Стамбулу“
МІРАЖ: „Хатина дядька Томи“
ОАЗА: „Архипизь Іван Рудольф“
ПАН: Присуд моря і Сіолоський“
ПАЛЯС: „Париські ночі“ (А. Гаря).
ПАСАЖ: „Легіон хоробрих“
ПРОМІНЬ: „Любовниця гвардіста“ та „Сти на муже“
СОНЦЕ: Через ферії нечине.
СТИЛЕВЕ: „Асфальт“
УТИХА: „Син Прерії і Страхіття Тексасу“
ХІМЕРА: „Любовна пригода“ (Альберт Прежан).

Закордонне радіо.

П'ятниця, 15. липня 1932.

Ляйпциг (259,3) 16.30—17.30 Концерт.
Гамбург (296,1) 16.40 Популярна музика.
Міліно (331,4) 20.45 Симфонічний концерт.
Штрасбург (345,2) 18.30, 19.45 Грам. плати.
Штутгарт (360,8) 13.00, 20.00 Концерт.
Букарешт (394,2) Віолінчеля.
Штокгольм (435,4) 20.00 Віськова музика.
Рим (441,2) 20.45 Симф. концерт.
Прага (468,6) 19.30 Фортепьяновий речиталь.
Відень (517,2) 16.30 Концерт, 20.05 Комічна опера.
Мінхен (532,9) 17.00 Концерт.
Будапешт (550,5) 17.00 Фортепьянові твори Шопена і Шумана.
Харків (937,5) 15.00 Концерт, 20.00 Трансмсія з театру.
Ленінград (1000) 14.00, 16.30, 17.00 Концерт.
Кенігсвергаузен (1634,9) 14.00—15.00 Трансмсія з Берліна, 17.30—17.55 Комуністичні експерименти.
Париж (1724,1) 19.00 Концерт, 20.00 Аїда — опера.

Львівське радіо.

П'ятниця, 15. липня 1932.

11.58 Час. 12.10 Пресові вісті. 12.30, 12.45, 15.10 Грам. плати. 12.40 Метеоро. комунікат. 15.00 Господ. комунікат. 15.35 Грам. плати і „Сільва рерум“ 16.40—19.15, 20.00—22.20, 22.40—23.30 Трансмсія з Варшави. 19.15 Вечерина. 19.30 Програма на слізуючий день. 19.35 Прес. комунікат. 19.45 Китайські портрети. 22.20 Містер Плік рятую ситуацію.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Президія Головної Управи „Рідної Школи“ визнає урядовця Михайла Климкевича негайно вернутись до службових обов'язків. 52 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ГОДИННИКИ ПОДЕШЕВІЛИ! Купуйте, напрошуйте у фірмі: Домбровський-Розважеський, Академічна 2. 1932 8-7

ВИНАЙМУ віллію з городом і гаражом у Львові дуже відповідалу для лікарів. Ігнат, Куркова 24. 2-3

М. ДОЦЕНКО повідомляє свою Вп. кателю, що виши вислазе значно дешевше, як було оголошено. Просить замовляти. Ціни ринкові. Володимир Волинський, вул. Понітовського 68. 57

РЕСТАВРАЦІЙНО-КАВАРНАНИЙ льокаль зараз до винайму в „Народній Гостиниці“, вул. Косцюшка ч. I. 50 1-2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Подяка.

Складаємо щирю подяку за притулок життя нашій донечці Олі, з сест. Віов. Пану д-рові Ол. Мальчику і скору та залучну дитячу залозу запалили ці пої книжки і Віов. Пану Проф. А-рої Р. Родзінському за вищою перекладу перрацію. Крім цього дякуємо обом Віов. Панам за дбайливу опіку підчас відвізанія. Львів, 12. липня 1932. Марія і Віов. Ол. Бараньки. 52 1-1

КРИНИЦЯ-ЖИВЕЦЬ

Д-Р БЕРТОЛЬД ФАДЕНГЕЛ.

нервові та внутрішні незуги.

ФРОНТОВИЙ ЛЬОКАЛЬ СКЛЕПОВИЙ у центрі міста, — ЛЬОКАЛЬ ОФІСИНОВИЙ в середмісті на бюро або магазину зараз до винайму. Відомість у Заведенні Обезп. Укруп. Працівників у Львові, вул. Покровська ч. 13.